

Nr 43.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändrad lydelse av 3 och 6 §§ lagen den 6 juni 1930 (nr 202) om begränsning av rätten att avverka skog å intecknad fastighet; given Stockholms slott den 20 januari 1933.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga härvid fogat förslag till lag om ändrad lydelse av 3 och 6 §§ lagen den 6 juni 1930 (nr 202) om begränsning av rätten att avverka skog å intecknad fastighet.

GUSTAF.

K. Schlyter.

Förslag

till

L a g

om ändrad lydelse av 3 och 6 §§ lagen den 6 juni 1930 (nr 202) om begränsning av rätten att avverka skog å in-tecknad fastighet.

Härigenom förordnas, att 3 och 6 §§ lagen den 6 juni 1930 om begränsning av rätten att avverka skog å in-tecknad fastighet skola, 3 § i nedan angivna del, erhålla följande ändrade lydelse:

3 §.

Om ansvar — — — lånets täckande.

Vad nu sagts om redovisning av sådan behållning och ersättning skall gälla, ändå att överträdelsen innefattar jämväl förseelse mot annan lag än denna.

6 §.

Denna lag äger tillämpning allenast beträffande skog, som enligt lag står under skogsvårdsstyrelsens uppsikt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1934.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 13 januari 1933.

N ä r v a r a n d e:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden UNDÉN, NOTHIN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Efter gemensam beredning med cheferna för finans- och jordbruksdepartementen anför chefen för justitiedepartementet, statsrådet Schlyter:

»Sedan 1932 års riksdag antagit ett av Kungl. Maj:t framlagt lagförslag, avseende vård av vissa skogar inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker med flera områden, har lag i ämnet utfärdats den 10 juni 1932 (nr 180). Genom denna lag, som skall träda i kraft den 1 januari 1934 och gälla till och med den 31 december 1943, upphäves förordningen den 18 juni 1915 (nr 251) angående utsyning å viss skog inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker med flera områden, utom i vad förordningen angår skogar å kronohemman och krononybyggen under stadgad åborätt inom de sex norra länen. Underkastade lagens bestämmelser äro, med berörda undantag, samtliga de skogar, vilka avses i 1915 års förordning, eller praktiskt taget alla inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker samt Särna och Idre socknar av Kopparbergs län belägna, enskilda tillhöriga skogar utom allmännings- och husbehovsskogar. Lagen innebär, oavsett bestämmelser av rent skogsvårdande art, den ändringen i hittills bestående förhållanden, att uppsikten över de skogar, vilka omfattas av lagen, överflyttas från domänverket till skogsvårdsstyrelserna i vederbörande län.

Vid behandlingen av lagförslaget anförde jordbruksutskottet i utlåtande (nr 72) bland annat, att det vore önskvärt, att lagen den 6 juni 1930 (nr 202) om begränsning av rätten att avverka skog å intecknad fastighet gjordes tillämplig beträffande skogarna under den föreslagna lagen.

Utfärdandet av 1930 års lag ingick såsom ett led i vissa åtgärder, avseende införande av en ordnad primärkredit å växande skog. I samband med sagda lag utfärdades den 6 juni 1930 dels en förordning (nr 203) om ändrad lydelse av §§ 4—6, 8 och 12—15 i förordningen den 16 maj 1890 (nr 21 s. 1) angående Sveriges allmänna hypoteksbank, dels ock en förordning (nr 204)

om ändrad lydelse av §§ 4, 5, 7—9, 14, 17 och 18 i förordningen den 16 maj 1890 (nr 21 s. 11) angående de allmänna grunder, som vid hypoteks-föreningars bildande och framtida verksamhet skola till efterrättelse lända. Innebörden av bestämmelserna uti ifrågavarande lag och förordningar torde här få, såvitt nu är i fråga, i korthet angivas.

Jordbrukets primärkredit omhänderhaves av den s. k. lanthypoteksinstitutionen, bestående av Sveriges allmänna hypoteksbank och de med denna samhörande hypoteksföreningarna. Institutionens organisation och verksamhet regleras genom förenämnda båda förordningar av den 16 maj 1890. Hypoteksbanken är centralanstalt för de däri såsom delägare ingående föreningarna. Delägare i föreningarna äro de hos dem låntagande jordägarna.

Lån får av hypoteksföreningarna utlämnas allenast mot första inteckning för fordran i jordegendom. Före den 1 januari 1931, då 1930 års omförmälda lag och förordningar trädde i kraft, kunde lån ej beviljas till högre belopp än hälften av den intecknade egendomens värde, därvid endast jordvärdet men icke åbyggnader, skog eller annat, som kunde från egendomen skiljas, finge tagas i beräkning. Genom 1930 års ändringar utvidgades lånemöjligheterna. Sålunda må lån nu meddelas till högst femtiofem procent av egendomens av föreningens styrelse fastställda belåningsvärde, och i detta värde må, såvitt omständigheterna ej till annat föranleda, inberäknas, förutom jordvärdet, jämväl värdet av växande skog.

Hypoteksbanken ombesörjer all den upplåning, som erfordras för tillhandahållande åt föreningarna av behövliga utlåningsmedel. Upplåningen sker genom försäljning av obligationer, som banken utger mot säkerhet i de inteckningar, vilka lämnas såsom säkerhet för i hypoteksföreningarna erhållna lån. Dessa inteckningar utgöra tillsammans en gemensam pant för bankens hela obligationsskuld.

I samband med belåningsgränsens höjande och skogsbelånings införande lämnades vissa föreskrifter i ändamål att stärka hypoteksinstitutionens ställning. Tillika vidtogos vissa ändringar i reglerna om fördelningen av ansvaret för bankens och föreningarnas förbindelser, gående ut på bland annat att förening, som ej utövar skogsbelåning, ställes i efterhand vid uttaxering på grund av förlust, som orsakats av att lån genom skogens inräknande i egendomsvärdet lämnats till högre belopp än eljest kunnat ske, samt att delägare, som ej belånat skog, fritages från personligt ansvar för dylik förlust. Slutligen lämnades bestämmelser i syfte att säkerställa innehavare av obligationer, som utgivits före ändringarnas genomförande, mot förluster, som orsakats av att egendom belånats till högre belopp än som varit medgivet vid obligationernas utgivande.

För att emellertid skogen, på sätt förut nämnts, må kunna utgöra underlag för den fasta primärkrediten, har det ansetts nödvändigt, att den belånade skogens värde såsom pant befästes genom viss reglering av skogshushållningen. I detta syfte har stadgats, att vid belåning av växande skog lånesökanden skall avgiva förklaring, att rörande rätten att avverka skogen skola gälla de bestämmelser hypoteksföreningens styrelse finner påkallade i och för

skogsvårdets vidmakthållande. Säkerhet för bestämmelsernas efterlevnad beredes genom den anordning, som regleras av förenämnda lag den 6 juni 1930. Där stadgas, att om de mellan hypoteksföreningen och fastighetsägaren överenskomna bestämmelserna ej strida mot grunderna för god skogsvård, vederbörande skogsvårdsstyrelse äger på begäran av föreningen meddela föreskrift, att bestämmelserna skola lända till efterrättelse med viss verkan, som närmare angives i lagen. Innan sådan föreskrift meddelats, får det sökta lånet ej utlämnas. Enligt lagen skola de genom skogsvårdsstyrelsens föreskrift i avseende å avverkningen fastställda bestämmelserna med visst undantag gälla mot envar. Om ansvar för överträdelse av skogsvårdsstyrelsens föreskrift och om fullföljd av talan mot dess beslut gäller enligt 3 § i lagen vad i 6 och 7 kapitlet skogsvårdslagen är stadgat beträffande ansvar för avverkning i strid mot föreskrift, som meddelats enligt sistnämnda lag, och beträffande fullföljd av talan mot beslut om dylik föreskrift. Behållning, som uppkommer genom försäljning av förbrutet virke, och utdömd ersättning för virke, som undgått beslag, skall dock i första hand användas till lånets täckande. Så skall enligt andra stycket i 3 § ske, ändå att överträdelsen innefattar jämväl förseelse mot skogsvårdslagen. Uppsikt över meddelad föreskrifts efterlevnad skall utövas av skogsvårdsstyrelsen.

Lagen den 6 juni 1930 äger enligt dess 6 § tillämpning allenast beträffande skog, som enligt skogsvårdslagen står under skogsvårdsstyrelsens uppsikt. Då hypoteksföreningarna vid belåning av skog ej få utlämna lånet utan att föreskrift meddelats enligt nyssnämnda lag, finnes alltså möjlighet till skogsbelåning endast där skogsvårdslagen är tillämplig. Lagen bygger i allt väsentligt på ett förslag, avgivet av särskilda sakkunniga i betänkande den 27 december 1929 angående primär jordbruks- och skogskredit (stat. off. utr. 1929: 36). I de sakkunnigas förslag upptogs föreskrift, att lagen skulle äga tillämpning allenast beträffande skog, som stode under skogsvårdsstyrelsens uppsikt, men angavs ej, att denna uppsikt skulle vara en följd av bestämmelse i skogsvårdslagen. I sin motivering framhöllo de sakkunniga, att begränsningen av lagens tillämpningsområde betingades av att föreskrifts meddelande och tillämpande lagts i skogsvårdsstyrelsernas händer. Särskilda åtgärder för att möjliggöra belåning av skogar, vilka ej stodo under skogsvårdsstyrelsens uppsikt, hade de sakkunniga ej ansett påkallade. Beträffande sådana skogar kunde visserligen, anförde de sakkunniga, skogskapitalet sägas vara bättre säkerställt än å vanliga skogar, men å andra sidan vore de i allmänhet mindre lämpade som kreditföremål. I viss mån jämförliga med dessa skogar vore de, vilka underkastats skogsvårdslagens bestämmelser om svärförnygrade skogar. Någon anledning att undantaga dessa från lagens tillämpning hade likväl ej syntts föreligga.

I utlåtande över de sakkunnigas förslag anförde skogsvårdsstyrelsen i Norrbottens län, att det med hänsyn till den stora omfattningen av de skogar, som hörde under 1915 års förordning angående utsyning å viss skog inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker med flera områden, och på den grund att jordbruksvärdet å fastigheterna i dessa trakter vore relativt

ringa i förhållande till skogsvärdet, vore synnerligen påkallat att nämnda skogar icke undantoges från de ifrågasatta belåningsmöjligheterna. Dessa skogar borde, med hänsyn till för dem redan gällande lagbestämmelser och under förutsättning att de brandförsäkrades, vara synnerligen väl lämpade som kreditföremål. — Liknande uttalande gjordes av hushållningssällskapets förvaltningsutskott i Norrbottens län.

I det till lagrådet remitterade lagförslaget hade såsom 6 § upptagits en bestämmelse av enahanda lydelse som den av de sakkunniga beträffande lagens tillämpningsområde föreslagna. Vid ärendets föredragning den 7 mars 1930 anförde dåvarande chefen för justitiedepartementet, att det syntes honom naturligt och riktigt att bygga på skogsvårdsstyrelsernas medverkan, samt att han därför i princip anslöte sig till förslaget. Det torde ej vara lämpligt eller påkallat, yttrade departementschefen vidare, att nu anordna ett särskilt förfarande i avseende å skogar, vilka ej stode under skogsvårdsstyrelsens uppsikt.

Efter förslagets granskning i lagrådet, som ej i sitt yttrande framställde någon erinran beträffande 6 §, vidtogos vissa redaktionella jämkningar, därvid 6 § erhöll sin nuvarande lydelse, enligt vilken lagen skall äga tillämpning allenast beträffande skog, som enligt skogsvårdslagen står under skogsvårdsstyrelsens uppsikt.

Med anledning av jordbruksutskottets förenämnda uttalande vid 1932 års riksdag har inom jordbruksdepartementet upprättats en *promemoria* jämte förslag till sådan ändring av 6 § i 1930 års lag, att lagen förklaras skola äga tillämpning beträffande skog, som enligt skogsvårdslagen eller lagen om vård av vissa skogar inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker med flera områden står under skogsvårdsstyrelsens uppsikt. I promemorian anføres, efter redogörelse för innebörden av nuvarande bestämmelser och förarbetena till desamma, följande:

Genom lagen om vård av vissa skogar inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker med flera områden ställas även de skogar, vilka äro underkastade bestämmelserna i sistnämnda lag, under uppsikt av skogsvårdsstyrelserna. En naturlig följd härav torde vara att, såsom jordbruksutskottet vid 1932 års riksdag föreslagit, lagen den 6 juni 1930 göres tillämplig jämväl beträffande ifrågavarande skogar. En dylik åtgärd överensstämmer med de principer, vilka ligga till grund för de åtgärder, avseende utökning av hypoteksföreningarnas belåningsrätt, för vilka tidigare redogjorts. I själva verket torde den ändring, som erfordras för utvidgningen av lagens tillämpningsområde i angivet hänseende, väsentligen kunna anses vara av formell natur. Förarbetena till lagen giva stöd för denna åsikt. Därest icke vid den slutliga överarbetningen av lagförslaget vidtagits den jämkning av ordalydelsen i 6 §, som förut påtalats, skulle lappmarksskogarna komma att omfattas av lagens bestämmelser redan i och med att de ställdes under tillsyn av skogsvårdsstyrelse. Med hänsyn till det anförda torde, ehuru genom den nu föreslagna lagändringen ökad skogsbelåning hos hypoteksföreningarna möjliggöras, och sålunda uppenbarligen risken blir större såväl för föreningarna och deras delägare som för hypoteksbanken och innehavarna av bankens obligationer, berörda ändring ej behöva föranleda särskilda föreskrifter till tryg-

gande av obligationsinnehavarnas samt icke skogsbelånande föreningars och delägares intressen, motsvarande dem, vilka ansågos erforderliga, då skogsbelåningsinstitutet år 1930 infördes. Framhållas må, att om lappmarksskogarna, i stället för att, såsom nu skett, underkastas en särskild lagstiftning, inordnats under skogsvårdslagen, och om berörda skogar sålunda, utan att någon ändring av 1930 års lag vidtagits, kommit att omfattas av sagda lag, föreskrifter av det slag, som nyss angivits, uppenbarligen ej skulle hava ifrågasatts.

Över promemorian jämte lagförslaget hava efter remiss utlåtanden avgivits av fullmäktige för riksgäldskontoret, av arbetsutskottet inom centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund samt av styrelsen över Sveriges allmänna hypoteksbank, som vid sitt utlåtande fogat inhämtade yttranden i ärendet från Gävle-Dala hypoteksförening och Norrlands hypoteksförening. I de avgivna yttrandena har någon erinran mot förslaget icke i vidare mån framförts, än att sistnämnda hypoteksförening, med vilken styrelsen över hypoteksbanken instämt, ifrågasatt, huruvida icke, med hänsyn särskilt till den provisoriska naturen av 1932 års lag om vård av vissa skogar inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker med flera områden, 6 § i 1930 års lag borde givas en avfattning, som, utan att hänvisning gjordes till viss eller vissa lagar, innebure, att lagen skulle äga tillämpning allenast beträffande skog, som stode under skogsvårdsstyrelsens uppsikt.

Anledningen till begränsningen i tillämpningsområdet för 1930 års lag torde vara att söka i den omständigheten allenast, att betryggandet av den växande skogens värde som pant grundats å medverkan av skogsvårdsstyrelserna och att det för här avsedda skogar, som vid lagens tillkomst icke stodo under skogsvårdsstyrelsens uppsikt och vilka ur creditsynpunkt tillmätts mindre betydelse, icke ansetts påkallat att vidtaga en särskild reglering, allrahelst frågan om ändrad lagstiftning för dessa skogar redan då var föremål för utredning. Vid deras speciella karaktär lär ej hava fästs avseende, vilket bl. a. framgår därav att svårförnygrade skogar icke ansetts böra undantagas från lagens tillämpning. Den i 6 § i samband med propositionens avlåtande vidtagna ändringen synes icke hava grundats å någon avsikt att i sak utsäga mer än i det ursprungliga förslaget åsyftats — nämligen att begränsa tillämpningen till skogar som överhuvudtaget hörde till skogsvårdsstyrelsernas allmänna verksamhetsområde — utan snarare förestavats av en önskan att markera en motsättning till skogsvårdsstyrelsernas i 1930 års lag omhandlade, på enskild överenskommelse grundade uppsikt, varvid man i formuleringen utgått från det faktiska förhållandet vid lagens utarbetande att skogsvårdsstyrelserna ej hade att taga befattning med andra skogar än de under skogsvårdslagen hörande.

Efter det skogsvårdsstyrelsernas verksamhet utsträckts utöver skogsvårdslagens ram, kommer alltså 6 § i 1930 års lag att innebära en begränsning i lagens tillämpningsområde, som icke överensstämmer med det därmed avsedda syftet. En ändring i paragrafens avfattning synes därför påkallad. I överensstämmelse med vad Norrlands hypoteksförening och styrelsen över hypo-

*Departementis-
chefen.*

teksbanken anfört torde emellertid ej vara lämpligt att hänvisa till vissa angivna författningar, utan bör i stället lagens tillämplighet göras beroende enbart av huruvida den skog, varom fråga är, enligt lag står under uppsikt av skogsvårdsstyrelse. Härvid må erinras att, förutom de skogar vilka lyda under skogsvårdslagen eller lagen om vård av vissa skogar inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker med flera områden, från och med den 1 januari 1934 jämväl skogar, som avses i lagen den 13 maj 1932 om häradsallmänningar, komma under skogsvårdsstyrelsens överinseende. Möjligheten till belåning av häradsallmänning blir emellertid även efter ändring i 1930 års lag utesluten, enär häradsallmänning enligt stadgande i lagen om häradsallmänningar ej får belastas med in-teckning.

Den föreslagna ändringen av 6 § torde betinga en motsvarande jämkning i 3 § andra stycket.»

Föredraganden uppläser härefter ett i överensstämmelse med vad nu anförts upprättat förslag till lag om ändrad lydelse av 3 och 6 §§ lagen den 6 juni 1930 (nr 202) om begränsning av rätten att avverka skog å in-tecknad fastighet av den lydelse, bilaga¹ vid detta protokoll utvisar, samt hemställer, att lagrådets utlåtande över förslaget måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamål inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

H. Stefenson.

¹ Denna bilaga, vilken är lika lydande med det vid propositionen fogade lagförslaget, har här uteslutits.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 19 januari 1933.

N ä r v a r a n d e:

justitieråden ALEXANDERSON,
EKLUND,
regeringsrådet ASCHAN,
justitierådet GREFFBERG.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 13 januari 1933, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till *lag om ändrad lydelse av 3 och 6 §§ lagen den 6 juni 1930 (nr 202) om begränsning av rätten att avverka skog å intecknad fastighet.*

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, hade inför lagrådet föredragits av hovrättsassessorn Knut Elliot.

Lagrådet lämnade förslaget utan erinran.

Ur protokollet:

Ragnar Kihlgren.

*Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 20 januari 1933.*

N ä r v a r a n d e:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden
UNDÉN, NOTHIN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG,
EKMAN, SKÖLD.

Efter gemensam beredning med cheferna för finans- och jordbruksdepartementen anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Schlyter, lagrådets den 19 januari 1933 avgivna utlåtande över det den 13 i samma månad till lagrådet remitterade förslaget till *lag om ändrad lydelse av 3 och 6 §§ lagen den 6 juni 1930 (nr 202) om begränsning av rätten att avverka skog å intecknad fastighet*; därvid föredraganden hemställer att förslaget, som av lagrådet lämnats utan erinran, måtte jämlikt § 87 regeringsformen genom proposition föreläggas innevarande års riksdag till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Ragnar Kihlgren.